



UPUTSTVO ZA PRIJAVU



Najljepša sela
Bosne i Hercegovine



UPUTSTVO ZA PRIJAVU ZA
“NAJLJEPŠA SELA BOSNE I HERCEGOVINE”
“The Most Beautiful Villages of BiH”

SADRŽAJ

| | |
|--|----------|
| 1. Brend “Najljepša sela Bosne i Hercegovine” | 5 |
| 2. Priznata oznaka izvrsnosti | 5 |
| 3. Konkurentni selektivni proces | 6 |
| 4. Proces prijave | 7 |
| 4.1 Kako se prijaviti | 8 |



BREND “THE MOST BEAUTIFUL VILLAGES OF BIH” (MBV) / “NAJLJEPŠA SELA BOSNE I HERCEGOVINE”

Brend "Najljepša sela" predstavlja koncept koji je 1981. godine pokrenulo francusko udruženje "Les Plus Beaux villages de France" 1981. godine. Njegova glavna svrha je sačuvati i unaprijediti naslijeđe sela članica kako bi se povećala njihovu prepoznatljivost i na taj način promovisao njihov ekonomski razvoj. Ovaj koncept su kasnije usvojile i druge zemlje kao što su Italija, Španija, Njemačka, Švajcarska, Japan, Libanon i Rusija, te su zajedno osnovale međunarodnu federaciju: „Najljepša sela na zemlji“, koja okuplja predstavnike iz različitih zemalja koje prave put međunarodnoj mreži za razmjenu znanja i vještina.

Nalazeći se na raskrsnici zapadne i istočne civilizacije, sela i ruralna naselja u Bosni i Hercegovini (BiH) svjedoče o bogatom kulturnom naslijeđu koje predstavljaju njenu zemlju i njene ljude. Uticaji grčke, rimske, europske srednjovjekovne i osmanske kulture vidljivi su kroz mnogobrojne očuvane spomenike ili ostatke istih. Ovo raznoliko kulturno naslijeđe se manifestuje kroz prekrasnu arhitekturu, ali i kroz nematerijalnu tradiciju koja živi kroz zanatstvo, kuhinju/gastro ponudu, muziku, ples i gostoprimstvo.

USAID Turizam projekat je predstavio ovaj koncept, te započeo proces uspostave brenda u BiH putem javnog poziva i podršku selekcijske komisije sastavljene od tima domaćih i međunarodnih stručnjaka. Kao nosilac brenda u BiH odabrana je nevladina organizacija (NGO) za ruralni razvoj Alterural sa sjedištem u Sarajevu, koja je sa uspostavljenom mrežom ključnih partnera širom zemlje preuzela ulogu nosioca koji će da upravlja ovom inicijativom i osigura njenu održivost. Alterural preuzima ključnu ulogu u pokretanju, sprovođenju, i upravljanju brendom.

Isticanje jedinstvenih karakteristika sela koja su dobila oznaku, doprinosi transformaciji ruralnih područja BiH u atraktivne evropske turističke destinacije, s ciljem:

- Podsticanja ekonomskog razvoja, širenja koristi na regiju i stvaranja prilika za lokalno stanovništvo, žene i mlade, uključujući i starije stanovništvo. U Francuskoj i Italiji, sela koja su dobila oznaku bilježe porast turističkih posjeta od 30 do 40%.
- Smanjenja ruralno-urbane migracije poticanjem ljudi da ostanu na svojim imanjima.
- Povećanja vrijednosti ruralnih resursa/područja.
- Kreiranja posebnih i prepoznatljivih iskustava i ponude u cilju povećanja potrošnje i boravka posjetitelja.

PRIZNATA OZNAKA IZVRSNOSTI

Ova oznaka je prepoznatljiva u cijelom svijetu kao **simbol/oznaka izvrsnosti**, označava turističku destinaciju visokog kvaliteta i zahtijeva snažnu posvećenost lokalnih zajednica, kako od strane javnih vlasti, tako i od građana, da sačuvaju i cijene svoje bogato naslijeđe.

Brend „Najljepša sela BiH“ će **izdvojiti jedinstvena sela BiH sa izuzetnim materijalnim i nematerijalnim naslijeđem**. Inicijativa je pokrenuta u junu 2022. godine u Sarajevu, otvaranjem prvog konkursa/poziva i zatim kandidaturom sela koja su iskazala interes da postanu članovi mreže ove inicijative, koja će se dalje povezati sa međunarodnom mrežom. Prvih 14 „Najljepših sela BiH“ je izabrano krajem 2022. godine kada su na zajedničkoj ceremoniji održanoj u decembru iste godine i proglašena prva Najljepša sela BiH. Proces apliciranja je nastavljen i kontinuirano otvoren tako da u 2023 i 2024. godini broj sela sa oznakom je povećan na 17 sela koja su uključena u mrežu Najljepša sela BiH. Bitno je naglasiti da ova oznaka je *registrovana i zaštićena u Institutu za intelektualno vlasništvo BiH*.

KONKURENTNI SELEKTIVNI PROCES

Proces odabira sela za dodjelu oznake „Najljepša sela BiH“ temelji se na detaljnom pristupu koji obuhvata predselekciju prilikom prijave, procjenu na licu mjesta, bodovanje Komisije za kvalitet, te razmatranju konačnih rezultata. Na kraju procesa, selu kandidatu se ili dodjeljuje oznaka ili ne, ovisno o broju dodijeljenih bodova tokom ocjenjivanja. Selo kojem je dodijeljena oznaka dobiva stručni izvještaj o tome kako poboljšati svoje materijalno i nematerijalno naslijeđe, kao i svoju ponudu u cilju održivog turizma. Selo koje nije dobilo oznaku, ima mogućnost da se ponovo prijavi nakon 3 godine, pod uslovom da primjeni preporuke koje je dala Komisija za kvalitet. Ovaj selekcijski pristup je pokazao svoju predanost kvaliteti i selektivnosti, što jamči vjerodostojnost oznake i garancija je kredibiliteta brenda.

Izabrana sela predstavljaju destinacije vrhunske kvalitete koje očaravaju svojom posebnosti, ljepotom i autentičnošću koja krase ruralna područja u BiH. „Najljepše selo BiH“ predstavlja slabije naseljeno područje u kojem dominira priroda i gdje tipične kuće prevladavaju nad cjelokupnom konstrukcijom i čine estetski homogenu cjelinu. Očuvanje ruralnog naslijeđa je srž brenda „Najljepša sela BiH“ u kom preovladavaju sljedeći elementi:

- ✓ Spomenici i objekti sa značajnom kulturno-istorijskom vrijednosti,
- ✓ Izuzetna priroda koja okružuje selo i
- ✓ Autentično nematerijalno naslijeđe.

Predselekcija za aplikaciju:

Svako selo koje želi postati dio inicijative „Najljepša sela BiH“ treba da ispuni **8 navedenih kriterija kvalifikacije**:

1. Pripada određenoj općini/opštini ili gradu u BiH. Grad, općina/opština može aplicirati za različita sela sa svoje teritorije, ali mora podnijeti posebnu prijavu za svako selo: obrazac za prijavu, relevantno obrazloženje i vizuelne dokumente.
2. Odgovara naselju sa manje od 2000 stalnih stanovnika.
3. Posjeduje značajno materijalno naslijeđe koje je od velikog značaja, dominira ukupnom gradnjom i čini estetski homogenu cjelinu i okruženje (sadrži tipične kuće, stare crkve, stare džamije, dvorce, tvrđave, mostove, pećine, spomenike i sl.).
4. Ima izuzetnu prirodnu baštinu (vodopadi, rijeke, jezera, zelena brda, šume, parkove prirode i sl.) Ovo podrazumijeva odsustvo buke uzrokovane industrijskim aktivnostima, prisustvo zagađivača koji mogu uticati na cjelokupni ruralni ambijent, atmosferu i seosku idilu.
5. Kvalitet okoliša i održavanje puteva i pristupa selu mora biti obezbijeđeno od strane nadležnih vlasti.
6. Selo predstavlja opštu harmoniju i homogenost. Komisija će uzeti u obzir harmoniju i homogenost boja, oblika, volumena i konstrukcije građevinskih objekata, krovnih i fasadnih materijala, veličinu, kompaktnost i homogenost ruralnih građevina. Selo treba imati određeni broj autentičnih građevina/objekata (nastanjenih ili ne) ili ostatke tipičnih ruralnih građevina u duhu regionalne arhitekture. Komisija će takođe uzeti u obzir veličinu, kompaktnost i homogenost ruralnih objekata. Poželjno je imati najmanje 15 autentičnih, tipičnih objekata za stanovanje ili drugu namjenu (autentični objekti mogu biti renovirani ili ne), mora se poštovati tipična arhitektura kao i identitet teritorije. Sela treba da pripadaju ruralnom okruženju u kojem dominira priroda, gdje je niska gustina naseljenosti i da se nalazi u mirnoj ruralnoj atmosferi tipičnoj za regiju.
7. Treba imati barem jednu ugostiteljsku ili turističku ponudu na licu mjesta ili na manje od 10 minuta vožnje automobilom. Barem jedna gostinjska kuća ili turistička ponuda smještaja (hotel/motel, planinarski dom, ruralno domaćinstvo koje pruža smještaj, prostor za prijem gostiju, restoran, kafe ili suvenirnica, zanatska radnja i sl.) na lokaciji ne dalje od 10 minuta vožnje automobilom.

8. Pokazati posvećenost i volju cijele lokalne zajednice da se razvija u skladu sa svrhom i ciljevima brenda najljepših sela u BiH. Potpisani obrazac prijave i prijavno pismo potvrđuju dobronamjernost i volju lokalne zajednice da se pridruži brendu.

Stručnost na licu mjesta:

Kada se smatra da selo ispunjava kriterije za kvalifikaciju, Alterural organizuje terensku posjetu stručnjaka u koordinaciji sa lokalnim partnerima (načelnikom/gradonačelnikom i/ili ostalim relevantnim članovima lokalne zajednice). Ova stručna procjena je zasnovana na objektivnim kriterijima, razmjeni informacija i pažljivom posmatranju kako bi se ocijenilo naslijeđe, arhitektonska, urbanistička i ekološka kvaliteta sela, kao i relevantnost aktivnosti koje su preduzete od strane grada, opštine/općine i lokalne zajednice.

Cilj ove posjete je i izrada foto izvještaja sa komentarima koji se dostavljaju Komisiji za kvalitet na dalje razmatranje.

Glasanje Komisije za kvalitet:

Komisija za kvalitet se sastaje kako bi ocijenila prijave sela za koja se smatra da ispunjavaju uslove za oznaku. Komisija za kvalitet je sastavljena od nezavisnih i priznatih stručnjaka, akademika i profesionalaca iz cijele Bosne i Hercegovine. Komisija je multidisciplinarna grupa stručnjaka koja dolazi iz različitih oblasti, od arhitekture, kulturno istorijske baštine, geografije, poljoprivrede i ruralnog razvoja kao i oblasti turizma. Svaki od članova Komisije ocijenjuje prijave uz najveći fokus na oblasti iz svoje nadležnosti.

Na osnovu povelje kvaliteta, svakom aplikantu se dodjeljuje određeni broj bodova, i selo treba da dobije **minimalno 65 bodova** kako bi ušlo u finalno razmatranje. Selo ili dobija ili ne dobija oznaku. Na osnovu finalne odluke aplikantu se dostavlja stručni izvještaj sa preporukama za neophodna poboljšanja. Ako selo ne dobije oznaku, ponovo se može kandidovati i prijaviti nakon perioda od 3 godine.

Zvanično dodjeljivanje oznake:

Gradonačelnik/načelnik grada, opštine/općine za kvalifikovano selo potpisuje zvanični **sporazum** sa udruženjem Alterural kako bi naglasili značaj očuvanja posebnosti sela na osnovu kojih je selu dodijeljena oznaka, pravilno koristili MBV logo BiH, postavili znak na putu (cestovnu oznaku) te dalje razmotrili uključenost sela u razvoj održivog turizma i podržali dalje napore da selo učestvuje u aktivnostima i treninzima koje udruženje organizuje o aktuelnim i relevantnim temama u pravcu razvoja lokalne zajednice.

Potpisivanje sporazuma i postavljanje putokaza odvija se tokom manifestacije koju udruženje Alterural organizuje u saradnji sa svojim referentnim partnerima i stanovnicima kvalifikovanog sela, kako bi proslavili dodjelu oznake brenda, sa najvažnijim ciljem: podizanja svijesti o ljepoti i tradiciji navedenog sela kao i značaju i vrijednostima njegovog kulturnog i prirodnog naslijeđa.

PROCES PRIJAVE

Poziv za učešće, te podnošenje aplikacije za uključjenje u inicijativu „Najljepša sela Bosne i Hercegovine“ je otvoren tokom cijele godine. Zainteresirane lokalne zajednice se mogu prijaviti s pratećom dokumentacijom.

KAKO SE PRIJAVITI: ADRESA I PRATEĆA DOKUMENTACIJA

1. Lista dokumenata i pratećih vizuala

- Potpuno ispunjena, potpisana i ovjerena aplikacija za prijavu, uz prateće pismo.
- Priložen set dodatne dokumentacije po potrebi, uz obaveznu dostavu najmanje nekoliko reprezentativnih fotografija sela (preciznije: pejzaža, ključnih znamenitosti, važnije kulturne materijalne i nematerijalne baštine, važnijih tradicionalnih zgrada, tradicionalnih zanata, gastro i turističkih manifestacija ukoliko se organizuju, itd.) i linkova za objavljene video materijale i/ili dokumentarce o selu i njegovoj posebnoj i unikatnoj baštini.

2. Adresa za podnošenje prijave

- Prijava putem mail-a

Molimo pošaljite svoju prijavu na sljedeće email adrese sa predmetom: Prijava za MBV BiH mbvbih@gmail.com i alterural@gmail.com.

Veći fajlovi koji su relevantni za predstavljanje svih seoskih resursa i inicijativa sa pratećom dokumentacijom mogu se poslati putem WeTransfer-a na iste e- mail adrese.

- Prijava putem pošte (preporučeno)

Prijava se takođe može dostaviti i putem pošte (potpisana i ovjerena) uz cd ili memorijsku karticu koja sadrži kompletnu dodatnu dokumentaciju (fotografije, video materijale itd.) na adresu:

Udruženje Alterural (za Most Beautiful Villages of BiH)
Čekaluša 1, 71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

3. Kontakt za podršku

Ukoliko je potrebna dodatna podrška i/ili informacije za vašu prijavu, slobodno kontaktirajte tim Alterural-a, a možemo vas takođe uputiti i ka našim lokalnim partnerima.

Za sve dodatne informacije i podršku u vezi sa prijavom sela na inicijativu „Najljepša sela Bosne i Hercegovine“ stojimo u potpunosti na raspolaganju na mail: mbvbih@gmail.com.

Takođe, možete pozvati naš tim, na raspolaganju će vam biti naš *referent za kvalitet MBV BiH*, na broj: +387 62 529 300.



Najljepša sela

Bosne i Hercegovine



Udruženje Alterural
Čekaluša 1 71000 Sarajevo
Tel.: +387 33 210 883
Mob.: +387 61 529 300
email: mbvbih@gmail.com

www.mbv.ba
FB: <https://www.facebook.com/mbvbih>
Instagram: <https://www.instagram.com/mbv.bih/>

